

Konferanse

Rica Arctic hotell

Kirkenes 14. Oktober 2008

Eures rådgiver Finnmark

Wilfred Bang

NAV – Arbeids og velferdsetaten

- Alle får befatning med NAV
  - Fødselspenger
  - Foreldrepermisjon
  - Barnetrygd
  - Sykepenger
  - Rehabiliteringspenger
  - Attføring
  - Dagpenger
  - Alderspensjon
  - Gravferdsstønad
  - Oppfølging og informasjon knyttet til alle disse områdene
  - Etc

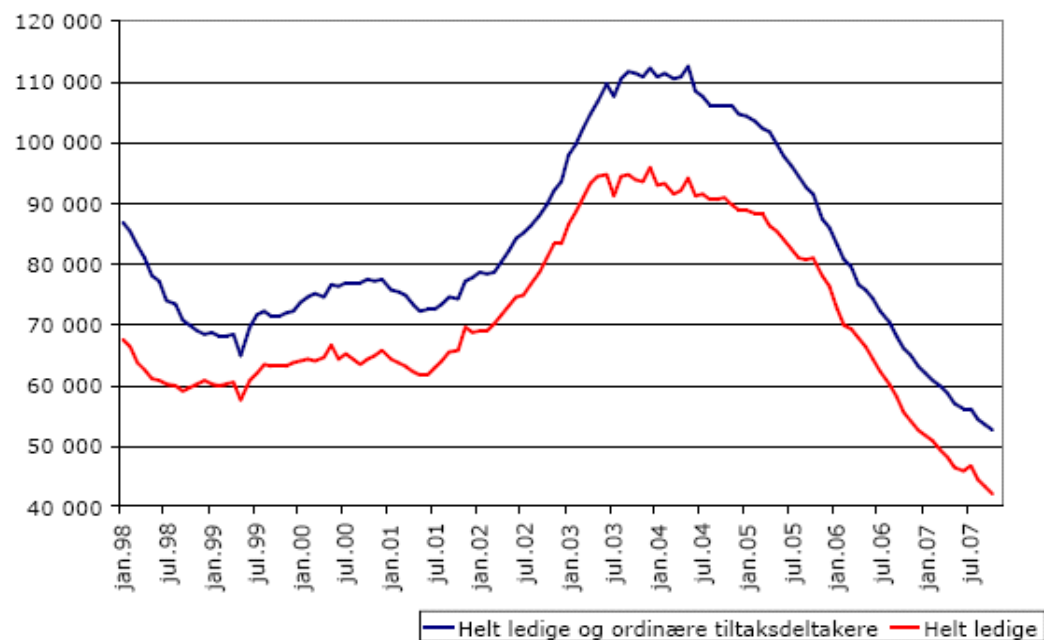
Ledighet

- Svært lav ledighet i hele landet
  - Norge: 1,7% (41.990 pr. september)
    - 1,6% kvinner
    - 1,8% menn
  - Finnmark: 3,1% (1224 pr. september)
    - 2,1% kvinner
    - 4,0% menn
- Ledigheten svinger i takt med den økonomiske situasjonen og utviklingen i andre land
- Omslag på arbeidsmarkedet??? Hva innebærer det for NAV

Utviklingen av ledigheten

Figur 1: Utviklingen i tallet på registrerte helt arbeidsledige og summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Januar 1998-oktober 2007.

Kilde: NAV

Norsk økonomi

- Høykonjunktur/sterk vekst i økonomien
  - Kommer av økte investeringer, særlig innen olje/gass (lav rente og høye oljepriser)
  - Økt privat konsum/forbruk (vekst i realinntekten)
- Stort press i den norske økonomien
  - Høy lønnsvekst
  - Høye boligpriser
  - Stor etterspørsel etter arbeidskraft
  - Konkurransen
- Norge går så det suser!

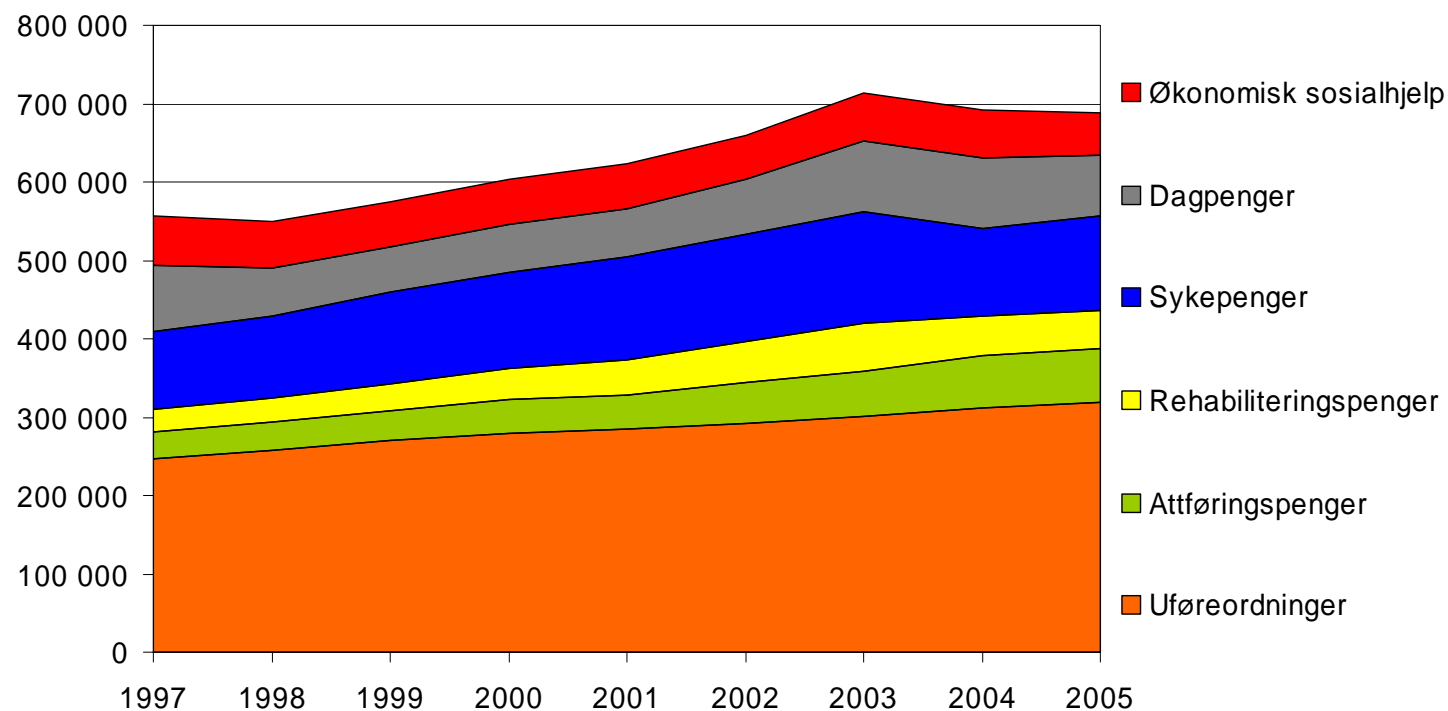

Norsk økonomi

- Hele verden er i en økonomisk krise.
- Hva betyr det for arbeidsmarkedet?
- Det forventes høyere arbeidsledighet?

Restarbeidsstyrken?

Rekruttere fra utlandet?

EU/EØS

28 EU-land pluss
EFTA-landene Norge,
Island og Liechtenstein
samt Sveits

Nye EU land fra 1. mai
2004: Polen, Litauen,
Latvia, Estland,
Ungarn, Slovenia,
Slovakia, Tsjekkia,
Malta og Kypros

1. januar 2007:
Bulgaria og Romania

Over 450 millioner
mennesker!

NAV EURES nettverk

I alle fylker

- **22 EURES rådgivere**
- **15 EURES konsulenter**
- **Ca 150 EURES formidlere**

EURES – EURopean Employment Services

- **Formelt samarbeid mellom EU og de offentlige arbeidsmarkedsetatene i EØS/EFTA**
- **EU sitt verktøy for å fremme fri flyt av arbeidskraft mellom landene gjennom menneskelig nettverk og gode teknologiske løsninger**
- **Ca 800 spesialutdannede EURES rådgivere i EU/EØS**
- **Noen lønnet av arbeidsgiver- eller arbeidstakerorganisasjoner**
- **Ca. 5000 lokalkontor med over 100 000 ansatte!**

Vi har også ...

Landansvar

- **spesialkunnskaper om enkelte land**
- **koordinator i fht samarbeid og bistand til det landets EURES- og arbeidsmarkedstjenester**
- **prosjektdeltagelse**

Bransjeansvar

- **spesialkunnskaper om ulike bransjer**
- **informasjonsformidling i og utenfor Norge**

Hva kan NAV og EURES bistå med?

- **Nasjonal utlysning av stillinger på www.nav.no**
- **Internasjonal utlysning av stillinger i EU/EØS**
- **Utlsning av stillinger i bestemte land**
- **Arbeidsgivere kan selv registrere stillingen**
- **Selvbetjeningsløsning - søk etter kandidater**
- **Arrangere jobbmesser/intervju m.m. i andre land**
- **Kunnskap om arbeidsmarkedet i Norge og Europa**
- **Kunnskap om språk og kultur**
- **Kunnskap om lover og regler**
- **Bistand ved utforming av annonser**

og hva ellers kan NAV EURES bistå med?

- **Bistand ved jobbmesser i EØS**
- **Bistand ved bedriftspresentasjoner i EØS**
- **Kunnskap om hvor en finner informasjon**
- **Gode råd for rekruttering fra utlandet**
- **Tips til innhold i stillingsannonsen**
- **Huskeliste for din europeiske medarbeider**
- **Informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning**
- **Rekrutteringsbyråer og rekruttering fra Polen**
- **Ansettelse av borgere fra nye EU/EØS-land**

NAV EURES gir service etter behov:

- **Norske arbeidssøkere**
- **Utenlandske arbeidssøkere**
- **Norske arbeidsgivere**
- **Utenlandske arbeidsgivere**
- **Kollegaer i hele Europa**
- **Organisasjoner**
- **Skoler og andre institusjoner**

NAV EURES er også...

- www.ec.europa.eu/eures - felles europeisk database
- www.nav.no - jobb i utlandet og i Norge
- www.eures.no – informasjon om å jobbe og bo i utlandet
- Veiledning om arbeidsbetingelser, lønn, bokostnader, trygd, toll (bil og dyr!), bolig, skole...
- Vellykkede prosjekter og aktiviteter i inn- og utland
  - Internasjonal jobbmesser
  - Lukkede jobbmesser
  - Europadager i Norge og i utlandet
  - Helserekuttering
  - Ingeniørrekruttering
  - Skreddersydde løsninger – eks: egen jobbmesse for sesongarbeidskraft

Språkopplæring?

- NAV EURES har ingen midler for støtte til språkopplæring
- Tyske “NAV Arbeid” tilbyr norskopplæring for noen av sine arbeidssøkere
- Aktuelle samarbeidspartnere for språkopplæring i en del EØS land kan fås på forespørsel hos EURES
- Kommunene i Norge har ansvar for norskopplæring her

Rekordstor arbeidsinnvandring

- 100.900 utlendinger med gyldig arbeidstillatelse
- Polakker: 46.500
- Tyskere: 11.200
- Litauere: 10.400
- Briter: 4.500

Prosjekt Russland

- Fremme grensesamarbeidet
- Bilateralt samarbeidsprosjekt mellom NAV og Sysselsettingstjenesten i Murmansk fylke
- Opprettet i 1992
- Utelukkende bistandsprosjekt fram til år 2000
- Nå: faglig likeverdig samarbeid
  - Bidra til lettere flyt av arbeidskraft over grensene
  - Kvalifiseringstiltak ved spesielle behov (olje/gass)
  - Bistå i forbindelse med norske etableringer i nordvest Russland
  - Informasjonsutveksling

Prosjekt Russland- Barents/Snøhvit

- Kvalifisering av russisk arbeidskraft til å jobbe på Snøhvit
- Spesielt sveisere
- Sertifisering/spisskvalifisering
- Etablering av "High5"
  - Etablert et opplæringscenter i Murmansk med mål å kvalifisere/videreopplære til jobb innen olje/gass og forpleining
  - Språkopplæring
  - Flere har fått jobb på Snøhvit etter en hospiteringsperiode
  - Nært samarbeid med flere norske bedrifter

Øvrig samarbeid

- I samarbeid med Prosjekt Russland har det vært rekruttert russere til å jobbe spesielt i fiskeindustrien og innenfor servicenæringen
  - Stort sett bistått små bedrifter i Finnmark til dette
- Ca 30 stykker er formidlet til fiskeindustrien

- Ny epoke med olje/gass
- Stort behov for fagarbeidere innenfor sveis, ISO-fag, forpleining i Finnmark
- Nå er det større norske og internasjonale bedrifter som har behov for arbeidskraft, og som vi bistår

Kvalifisering

- Snøhvit utbyggingen krevde en bemanning på rundt 1800 personer
- NAV igangsatte storstilt kvalifisering for å etterkomme behovet
- 14 store AMO-kurs ble arrangert
- 66% av de som fullførte kursene fikk jobb (167 personer)
- I tillegg bisto NAV med direkte formidling av svært mange personer
- Også russisk arbeidskraft

Russisk arbeidskraft

- Arbeidsgiverne er svært interessert i russisk arbeidskraft
- Dyktige fagfolk
- Vant til å jobbe i arktiske strøk
- High5: opplæring/spisskompetanse
  - Hittil har ca 40 personer gjennomgått opplæring og HMS-kurs

Situasjonen fremover

- Statoil/Hydros deltakelse på Shtokman-feltet gjør rekruttering fra Russland enda mer aktuell
- Samarbeidet mellom Norge og Russland viktig i den sammenhengen
- Norske bedrifter som Aker Kværner, Aibel og Fabricom ønsker russisk arbeidskraft bl.a. for å gjøre seg attraktiv som leverandører til Shtokman-utbyggingen
- Også norske fiskere ønsker å rekruttere fra nordvest Russland til mannskap på fiskebåter

Utfordringer

- Visumproblematikk
  - Lettere nå for russiske fagarbeidere å få arbeidstillatelse, men svært lang saksbehandlingstid
  - Mye byråkrati
  - Bedriftene etterspør forenkling
- Russland er i en sterk økonomisk vekst
- Har behov for egen arbeidskraft
- Blir stadig mer konkurransedyktig i forhold til å beholde egen faglært arbeidskraft
- Gode sosiale ordninger, ordnede arbeidsforhold og skiftarbeid er tiltak som kan gjøre det attraktivt å velge Norge.

Beholde arbeidskraft

- Arbeidsgiver må jobbe forebyggende
  - Bør skaffe seg kjennskap til arbeidskraftsbehovet
  - Forebygge sykefravær
  - Tilrettelegge
  - Ta vare på de med redusert funksjonsevne
  - Utvikle arbeidsmiljø
  - Seniorpolitikk
  - Må være konkurransedyktig/gjøre seg attraktiv
- Gjerne i samarbeid med NAV
  - Ulike virkemidler
  - Systemnivå: ALS:
    - Bistand til å forebygge sykefravær
    - Arbeidsmiljøutvikling

Hva kan gjøres for å imøtekomme rekrutteringsbehovet

- Spesielt 2 ting vi kan gjøre
  1. Beholde arbeidskraft, forebygge utstøting
    - Sykefravær
  2. Ta i bruk hele arbeidsstyrken
    - Få de utenfor arbeidsmarkedet inn
    - Personer i randsonen
- Krever arbeidsgiverfokus hos NAV
- NAV skal legge til rette for at de 700.000 kommer i arbeid og/eller aktivitet
- Felles samfunnsansvar
- Avhengig av et godt samarbeid/god kontakt